

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Liber septim[us] de obtine[n]tia or[at]ionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

diri v'l indignus: q̄ iusticia sine
 iniquitas a p̄pellat: s̄ de q̄dā cō-
 gruētia seu icōgruitate rez ac-
 cidētū/ q̄s tā iusto q̄ peccato-
 ri v'l adesse v'l abesse necesse ē:
 v'puta d̄ pietate/hūilitate/ de-
 uotiōe/ r̄ affectu orāt: r̄ his si-
 milib/ v'l eoz. **Plurimū**
 em̄ itereft apd̄ eū cui p̄serari de-
 bet oīo: hūilit ac deuote/ lacri-
 mis r̄ planctu r̄ magna cordis
 p̄tritiōe publicanū imiter: an-
 supbe r̄ arroganter/ q̄busdā/
 v' poence loquar/ h̄borū am-
 pullis/ r̄ fastu oeloz/ et vana
 corpor̄ ostentatione/ pharisei
 exp̄mas leuitatē. Unde r̄ de al-
 tero saluator vterq̄ p̄seus: de-
 scendit inq̄ hic iustificatus in
 domū suā: de altero aut̄ r̄ alijs
 ei s̄ilib: q̄ amat in plateis stan-
 tes orare vt videant ab hoib:
 receperūt inq̄ mercedē suam.
Sed d̄ his qm̄ circa p̄sonā orā-
 tis p̄siderari solent: postmodū
 diligētius agendū erit: cū illd̄
 capl'm tractabit: videlz qd̄ orā-
 ti p̄ueniat: Neq̄ tñ h̄ loco peni-
 tus erat reticēda: p̄ eo q̄ in istis
 dignitas siue indignitas oran-
 di p̄penditur.

Liber septim⁹ de ob-
tinētia orōis. Cap. p̄mū:

Nunc qm̄ quid oratio
 contineat: quanta po-
 tuimus diligentia q̄si-
 tum est: in q̄b obtineat id est
 effectum foriat/ liber intueri.
 Verū hui⁹ q̄stionis non solum

difficilis/ sed vt verius loquar
 impossibilis est explanatio: pro
 eo qd̄ humane facultat̄ quas
 deus orōnes aut suscipiat aut
 repellat: vel cōprehendere sen-
 su: vel eloquio diffinire. Nam
 sic ait ap̄tus: Incomphensibi-
 lia sūt iudicia ei⁹: r̄ iuestigabi-
 les vie ei⁹. Inuocato tñ eo ad
 quem om̄is oratio dirigenda
 est: ex his q̄ iam p̄missa sūt/
 et que adhuc in mēte veniūt/
 temptemus de ipso effectu ora-
 tionis qualēcunq̄ colligere ra-
 tionē: in qua si quid recte dixe-
 rimus/ diuine sit gratie: si qd̄
 absurde vel improbe v'l nostre
 infirmitati/ vel rerum ipsarum
 difficultati imputetur.

De effectu oratiōis
Capitulum. secundum.

Primū illud remini-
 sci oportet qd̄ r̄ supra
 docuim⁹: extra sinum
 ecclesie non esse locū orationi:
 quia non nisi pro vita eterna/
 vel ad illam p̄tinentib⁹ oran-
 dum est: que extra vnitatē ec-
 clesie sperari non potest. Hec
 est enim (ait saluator) vita eter-
 na vt cognoscant te: et quem
 misisti iesum christum. Legim⁹
 infideles aliquos pro suis ne-
 cessitatibus deo supplicasse:
 vt achab qui p̄pter mortē na-
 both ieiunauit. et operuit cilis-
 cio carnē suam. Sed hec talis
 supplicatio q̄z finalem causam
 quā debuit non habebat: nec

Luce. 18.

Matth. 6.

oratio poterat estimari. Regu-
laris ut sup̄ q̄ dicitur est esse de-
bet oratio: ut fiat in sp̄u et d̄itate:
quod extra ecclesiam nequaquam potest
contingere. Excluis ergo effectus
infidelibus. i. gentilibus et iudeis:
imo etiam hereticis qui se ab unitate
fidei per diversas heresum pe-
stes abruperunt: solis fidelibus
et eisdem bonis ac malis orare
concessum est: Malus enim orare
debet ut bonus fiat: bonus ut
melior. Sicut enim in domo ma-
gnum cuiusdam patrifamilias fu-
it qui se pro culpa sua scit domino displicere/
pro peccatis veniam imporat:
qui autem se placere presumit/
matorem adhuc gratiam facit. p̄me-
reri: sic in ecclesia dei peccator ora-
do niti debet ad veniam: nisi ad
ampliorē gratiam: ut utriusque si non
pares in merito: consortes tamen
habeant in regno. Sed iam tem-
pus est proposita aggredi questio-
nem/ de qua certius aliquid dif-
finire: non aliud fere est quam pru-
nas sub cinere latentes nudis
calcere vestigijs.

Capitulum tertium.

Quam ergo sex sint cōte-
nta orationis de quibus or-
dine tractavimus: ex eor-
um omnium cursu coniciendum
est: quod a deo vel exaudiri vel re-
pelli credatur oratio. Considerari enim
oportet quod petat: et a quo petat: et
quod petat: et cui: et quare: et qualiter: et
ex his quantum fieri potest huius
rei trahi coniecturam. Primo quod

petat: quoniam si fidelis non est qui pe-
tit/ quicumque modo se habeant qui
sequuntur: nec orare debet: nec exau-
diri putandus est: quoniam deo propter fi-
dem: nec orari potest/ nec orantem
exaudire. Unde et quadringenti
quingenta sacerdotes Baal 3. Reg. 18.
pro igne celesti ad devorandum
holocaustum exaudiri non sunt:
solus autem helias in fide sua me-
ruit exaudiri. Secundo quod petat:
quoniam si aliud quam bonum nec orare
nec exaudiri dignus est: quia oratio
non est nisi de bonis: et licet adeptus
sit malum quod postulabat/ non
tamen creditur exaudiri: sed potius
condemnat: quia malo suo quod pe-
tebat obtinuit: quemadmodum fi-
lius israel carnes male concupivas:
pro quibus graviter puniti sunt Rume. 11.
apud sepulchra concupiscentie.
Tertio a quo petat: quia si ab alio
quam a deo/ nec orat nec exaudit:
quoniam ad eum qui solus orandus est:
et solus orantem exaudire potest/
petitionem non dirigit. Unde pro-
pheti sacerdotes baal: quia divinum
ignem non a deo sed ab ipso baal 3. Reg. 18.
postulabant/ merito reprobati
sunt: helias vero quia ab illo qui
dare poterat: exauditus est. Quar-
to cui petatur: quoniam si ille cui pe-
titur/ dignus vel idoneus non
est/ non habet effectum circa ipsam
orationem: quemadmodum samuel li-
cet sanctus/ pro saul quem dominus re-
probauerat non meruit exaudi-
ri. Quinto quare petat: quia si non
bona intentione petit/ nihilomi-
nus nec orat nec exauditur: quia

deus malo aīo orari nō potest: et malas hoīm non approbat voluntates. Unde ī epla iaco-
Jacob. 4. bi scriptū est: Petitis et nō acci-
 pitis: eo qđ male petatis: vt in-
Luce. 9. sumatis in cōcupiscētīs vris.
 Sic et discipli in exustiōe ciui-
 tatis samarie: ignē de celo pete-
 re phibiti sūt. Sexto q̄liter pe-
 tat: qz si non digne petit. i. pie
 hūiliter et deuote/ nec orat si-
 militer nec exaudit: qz de^o a ne-
Luce. 18. gligentib; nō orat: nec eoz pe-
 titiōib; acquiescit. Un̄ cū illi
 duo hoīes ascendissent in tem-
 plū vt orarēt: phariseus nōtā
 orans q̄ sua benefacta supbe
 cōmēorās/ nocētior exiuit quā
 irauerat: publican^o aut in hūi-
 litate sua iustificat^o abscessit.

Capitulum quartū.

Uides ergo ad h̄ vt ali-
 quis in oratione exau-
 diatur/ hec oīa postula-
 ri: videlicet vt fidelis petat: et a
 deo: et bonū petat: et ei qui ha-
 bet rei petite cōmertū: et bona
 intētiōe: et debito mō. Oportet
 ergo (vt dixim^o) fidelē esse q̄ pe-
 tit: nec tñ sufficit q̄modocunq;
 cetera cūcta se habeāt: s; recipere
 distinctionē. Om̄is quippe fi-
 delis (vt supra q̄ dictū est) aut
 iustus est/ aut iniustus: rursumq;
 tā iust^o q̄ iniustus aut electus
 aut reprob; sit necesse ē: Iustū
 autē vel iniustū accipimus fm̄
 p̄sentē vite q̄litate/ q̄ mutari
 pōt: electum aut reprobum fm̄

eternā dei p̄cognitionē/ q̄ falli
 nō pōt. Est itaq; fidelis iust^o et
 electus/ pseuerās in grā. Et est
 iniustus et reprob;: p̄tinax ī ma-
 licia. Et ē iust^o et reprob;: q̄ ca-
 dit a iusticia. Et ē iniust^o et ele-
 ctus: q̄ resurget a culpa. Dēs
 igit̄ fideles aut iusti sunt et ele-
 cti: aut iusti et reprob;: aut iniu-
 sti et electi: aut iniusti et reprob;. De
 p̄mo exemplū habes in pe-
 tro: de sc̄do in disciplis abeun-
 tib; retro: de tertio ī leui publi-
 cano: de quarto in symone ma-
 go. Infideles aut̄ oēs genera-
 liter iniusti sunt: qm̄ p̄ter si-
 dez q̄ iustificat impiū nulla po-
 test esse iusticia. Verūtamē eo-
 ram q̄z alij sunt electi/ q̄ p̄ grā-
 tiā p̄uertunt/ vt cornelius: alij
 nō reprob; q̄ infidelitate sua mo-
 riunt vt pilat^o. Itaq; bimēbri
 diuisione cōtēti sunt: vt alij di-
 cant̄ iniusti et electi: alij iniusti
 et reprob;: qm̄ iusti apud eos
 vt diximus nulli sunt.

Capitulum quintū.

Fidelis ergo iust^o et ele-
 ctus si orādo a deo qui
 solus dare pōt petit si-
 bi sūmū bonū qđ est vita et̄na:
 bona qđdem intētiōe: et debito
 modo: p̄fero exaudit et impe-
 trat: tum p̄pter p̄sentē iusticiā
 q̄ dignus ē: tñ p̄pter dei p̄scien-
 tiā q̄ melior futur^o ad vitā p̄e-
 destinatus est: Idcirco aut̄ bo-
 na intentio requiritur: qm̄ vt di-
 ximus/ pōt etiā h̄ bonū nō bo-
 e ij

na intencione optari: vt si qs ideo
vitas eternā desideret: vt possit
ibi maloz cruciatibz insultare.
Debit^o aut^o modus ad hoc exi-
gitur/ vt habitū mentis et cor-
poris oratiōi cōformantes: pe-
tita facili^o impetrem^o. Qd si fi-
delis q̄ orat iustus quidē s̄ re-
prob^o est: hic sane non impe-
trat s̄ repellit: non ppter presē-
tem iusticiā qua bonus est: sed
ppter diuinā prescientiā q̄ ma-
lus futur^o ad mortē p̄scitus
est eternā. Si vero iniust^o qdē
sed tñ elect^o est: hic vtiqz erau-
dit^o et impetrat: nō ppter p̄sentē
iusticiā q̄ nulla est: s̄ ppter diui-
nam prescientiā qua bonus fu-
tur^o ad vitā p̄ordinatus est
eternam. Si autē iniust^o siml^o
et reprob^o est: hic p̄fecto om̄ino
repellitur duabz ex causis: tum
ppter presentē nequitia q̄ mal^o
est: tum ppter diuinā p̄scientiā
q̄ futur^o deterio^o / eterne mortis
deputatus est. Paret ergo / b̄
bonum vite eterne / q̄ sit p̄cio-
sū qd sol^o elect^o p̄cedit q̄ spacio
sū qd eisdē oibz abūdat et suffi-
cit: Quapropter vel solū i ora-
tiōe petēdū ē: v̄l si qd aliud pe-
tit^o / adh tñ peti debz: vt ad illd
adipiscēdū valeat suffragari.

Capitulum sextum.

Relique aut^o q̄ttuor spēs
bonoz p̄cidentiū: qz in
hac vita haberi possūt:
tā elect^o quā reprobis i hac vi-
ta p̄uersatibz solent cōtingere,

Nā et pctōz remissio p cordis
p̄tritionē: et iustificatio p infu-
sionem gr̄e spūalis: et bone q̄li-
tates aie q̄ virtutes appellan-
tur: et boni act^o siue interiores
siue extrinseci: om̄ia hec tā his
quā illis accidūt: s̄ dispari ra-
tiōe. Nā electis qdē finaliter et
fructuose: reprob^o hō p̄functo-
rie: et ideo sine fructu. Electi si-
qdem ea p̄petuo retinētes: ad
illud sūmum bonū cui ista de-
seruiūt / vitā loqz eternā felicif
pducunt: Reprobi hō citra fi-
nem ea relinquētes: ad illū bea-
titudinis statū q̄ sine illis non
pōt pueniri nūqz pueniunt: ex
emplo nauigatiū / q̄ si nōdū ap-
p̄hensio portu remos abijciāt:
optatam stationē nullaten^o at-
tingent. Elect^o ergo v̄l oīa sa-
lubriter cōcedunt: vel aliq̄ si-
ne piculo denegant: vt virtus
p̄tinētie et actus ieiunadi: qbz
absentibz saluari pōt homo: et
pire p̄sentib^o. Neqz em̄ oēs ele-
cti p̄tinētes sunt: neqz rursus q̄
p̄tinēt oēs electi. Similit^o nec
oēs reprob^o incontinētes sunt:
nec oēs q̄ nō p̄tinēt reprobati.
Sūtem electi p̄tinētes vt ihes^o Job. 3.
q̄ sup̄ pctō dñi recubuit: et sūt
reprob^o p̄tinētes: vt satue vir^o Math. 24.
gines q̄ a nuptijs excludunt.
Econtra sunt electi coniuges /
vt abraham et sara: qui tñ gra-
tia prolis vtebantur cōiugio:
et sunt reprob^o coniuges: qui
sub titulo coniugij pascendeli-
bidini famulantur. Similit^o

nec omnes electi ieiunant: nec
 omnes q̄ ieiunāt electi. Sūt em̄
 3. Reg. 19. electi ieiunātes vt helias ⁊ io
 Math. 3. hānes in deserto: et sunt repro
 bi ieiunātes/ vt pharisei q̄ ieiunā
 Luce. 13. nant bis in sabbato. Cōtra q̄z
 nec om̄es q̄ manducāt reprobi
 sūt: nec oēs reprobi māducāt.
 Math. 9. Sūt em̄ electi māducātes: vt
 discipuli q̄ nō ieiunabāt presen
 te dño: et sunt reprobi mandu
 Phil. 3. cantes: vt illi quorū deus ven
 ter est/ testante apostolo.

De spūalib⁹ bonis
 Capitulum septimum.

Detet itaqz q̄ hec spūa
 lia bona: vt q̄busdā ele
 ctis om̄ia cōcedunt ad
 p̄fectionē virtutis: vel q̄busdā
 aliq̄ subtrahunt sine periculo
 salutis. Reprobis autē vel eoz
 aliqua perpetuo vel omnia sed
 ad temp⁹ inutiliter cōcedunt:
 vel omnia infeliciter denegan
 tur: Inutiliter dico quoad vi
 tam optinendā que illis cōue
 nire non potest: non quoad pe
 nam leniendā q̄ per illa miri
 gari pōt. Quibus autē omnia
 om̄ino subtrahunt: ideo vtiqz
 fit: qz de⁹ tales eos p̄uidit: q̄b
 nullū sp̄ialis gr̄e donū debeat
 impartiri. Electis itaqz p̄stan
 ter/ vt per illa felicitatē eterne
 p̄mereant stipendia: reprobis
 mediocriter malis cōcedunt:
 vt si nō habēt q̄ excusent a pe
 na: habeant tñ quo ipoz lenia
 tur miseria: pessimis omnino

subtrahūt: ne q̄ bono p̄cipet
 illoz neq̄tia. Primus vtiliter
 cōferent ad obtinēdū eternita
 tē gaudiū: secundis misericordiē
 indulgent ad pene remedium:
 tertijs vero iuste denegātur ad
 debite damnatiōis augmētū.

De medijs capitulū
 octauum.

Mediarū vero rerū ea
 quidem q̄ leta sunt
 vtriqz hominū gene
 ri contingere solēt: diuersis ex
 causis. Electis quippe cōcedū
 tur vel ad p̄solationē laborū si
 ne quibz hec vita nō ducit: vel
 vt sint eis boni opis ammini
 culum p̄merē de b̄titudinis in
 strumentum/ future iocūditatē
 preludiū/ paterne dilectiōis in
 diciū. Reprobis hō mediocri
 ter malis vel ideo concedunt/
 ne illoz subtractione deterio
 res fiāt: et maiore supplicio di
 gni: vel i retributionē paucorū
 bonorum q̄ in eis sunt ad vitā
 minus sufficientiū: vel vt ex h
 admoneant q̄nta bene viuētes
 ab illo sperare possēt/ qui etiā
 male viuētibus sue largitatis
 dona nō subtrahit. Reprobis
 autē ⁊ eisdem valde malis p̄se
 tis vite p̄spera sinunt accidere:
 vel ad sue ingratiitudinis argu
 mētū/ qui nec etiam tēporalibz
 beneficijs ad recte viuendum
 possunt inuitari: vt ne quid ha
 beant q̄ aut suam excusare ne
 quitia/ aut diuinā valeāt icu

fare bonitatē/ vñ ad instructio
nē electorū: vt ex hoc ipso intel
ligant/ q̄ cōremenda sint/ q̄
bus etiā flagitiosissimos homi
nes copiosi⁹ vident abundare.

De tristib⁹. Ca. ix.

Tristia s̄o rerū mediaz
electis q̄dem solēt acci
dere/ vel ad purgādas
maculas vite p̄cedentis/ vñ ad
virtutis exercitiū ⁊ p̄bandā pa
tientia ⁊ meritū p̄mij largioris
vel ad coercendas prauas vo
luptatū cupiditates: vñ vt post
modū gratiores sint/ ⁊ amplio
ri iocūditate p̄fruant/ cū se de
p̄sentib⁹ erumnis ad eterna gau
dia trāstatos meminerint. Re
probis autē mediocrit̄ mal/ hic
eadē tristia miscōditer inferunt:
tum vt purgata h̄ parte vitioz
leuiori pene reseruent in poste
riū: tū vt negato sibi prauae vo
luntatis effectu/ leuiori suppli
cio teneant obnoxij. Reprobis
s̄o valde malis/ iustissime in
fligunt: tū vt ex hoc q̄d premij
mereant agnoscat: tum vt p̄ns
calamitas sit eis certū future
damnationis initium: ⁊ ea que
postmodū passuri sūt/ etiā hic
aliquaten⁹ p̄gustent: tū etiā ne
scandalū patiant electi: si fre
quētib⁹ se vrgeri miserijs: pessi
mos autē hoies semper florere
conspiciant. His ⁊ si que sunt
alte cause/ nobis quidē ocul
te/ deo s̄o qui omnia p̄uidet ma
nifeste: lera. vel. tristia rerū me

diarū tam electz q̄ reprobis ar
bitramur cōtingere. Ex quib⁹
qm̄ q̄dam orando credim⁹ ob
tineri: idcirco ea p̄sentī capitu
lo: de obtinentia videlicet orat
tiōis putauim⁹ inserēda. Plu
res em̄ lera optāt ⁊ postulant/
animi videlz ⁊ corpis aut for
tune: veluti mentis industriā/
corpis sanitatē/ amplioris sub
stantie facultates. Nonnulli s̄o
licet paucissimi molesta poti⁹
affecrant: vtpote piā simplicita
tē: corpis egritudinē/ nullā te
nuē ve subam. Nam ⁊ sapien
tissim⁹ ille salomon/ nec diuitis
as nec paupratē/ sed tū victui
necessaria postulabat: ⁊ apls:
nil aliud nisi chustū scire se p̄di
cat: ⁊ in suis infirmitatib⁹ in fa
me ⁊ siti/ in frigore ⁊ nuditate
cererisq; rerū mediarū incōmo
dis gloriat. In his q̄ perendis
tam electi q̄ reprobi/ alij p̄di
ctis ex causis exaudiunt ⁊ ob
tinent: alij p̄ alias repellunt.

De eo q̄ p̄ alio orat.
Capitulum decimū.

Hacten⁹ de his q̄ pro
seipis orāt/ arbitramur
sufficere/ nunc de illo q̄
p̄ alio deū rogat/ q̄d recte senti
re valeat: quātū nobis erit pos
sibile videam⁹. Orat igitur vñ
dign⁹ p̄ digno: vel dign⁹ p̄ in
digno: vñ indign⁹ p̄ digno: vel
indignus p̄ indigno. Dignum
accipim⁹ iustū in presenti/ indi
gnū s̄o iniustū: q̄liscunq; post

Prouer. 30.

1. Cor. 7.

2. Cor. 11

modum hic vel ille futurus sit. Orat etiā idoneus pro idoneo/ idoneus pro non idoneo: non idoneus pro non idoneo. Idoneum autē dicimus electum: siue iam dignus sit vita eterna secundum presentem meritum et qualitatem: siue nondum quidem habeat illam dignitatem/ sed postmodum sit adepturus. Non idoneum vero reprobum appellamus: vel ea que nunc est/ vel ea que postmodum erit meritorum qualitate. Videtur ergo quod ex his duabus differentiis/ digno videlicet et indigno/ singulari aduenientibus utriusque persone: petentis. scilicet et eius cui petit/ constituitur simplex quidam et quadrum: membris diuisio: et rursum ex idoneo et non idoneo similiter alia fit quadrum membris et simplex. Hæc autem differentiarum/ due ponuntur ut dignus et idoneus: due priuāt ut indignus et non idoneus. Rursumque ex his quattuor differentiis binis utriusque persone aduenientibus fit quedam composita diuisio secundum decem membrorum: quorum primum est/ cum dignus et idoneus orat pro digno et idoneo: vltimum autem cum indignus et non idoneus pro indigno et non idoneo. Media quattuordecim compositarum causarum/ lectoris sagacitate formanda relinquitur. Et quia de singulis per ordinem disputare/ plene haberet laboris quam commodi: de quattuor tamen simplicibus ponamus exempla. Si ergo electus electo vitam petit eternam/ exaudit ille

qui postulat/ et ille cui postulatur accipit: siue propter presentem utriusque dignitatem: siue propter illam que postmodum futura est: que cernenti omnia deo iam preesto est atque conspicua/ cui nihil preteritum est aut futurum: sed omnia stant in presenti. Hoc autem tale est: veluti princeps alicuius magne ciuitatis in premonitione illius quem diligit/ alium quem nihilominus diligit dicit exaudire. Si vero idoneus non idoneo postulat: repellit quidem hic talis/ quoad illum qui rei que petit. et vite eterne idoneus non est: non quod ad illum qui ex hoc ipso quod pro alio pie supplicat/ maiorem apud deum gratiam promeretur. Huic simile fit/ cum seruus fidelis et domino dilectus/ pro consensu nequam et flagitioso ad dominum intercedens repellit/ sicut ut ex eo ipso quod pie pro alio intercedere laborauit: ampliori dilectione dignus habeatur. Si autem non idoneus idoneo: hanc quam petitio nem non gratia petentis/ sed eius cui petit dicimus exaudiri: eo videlicet modo quo aliquis odiosus principi et contemptus: in illo quem princeps propter sua merita sublimauit: quod pro illo ipse rogauerat: ab eodem principe se putat exaudiri. Dicitur enim aliquis exaudiri duobus modis: vno quidem proprie cum ad eius petitionem et propter ipsum fit aliquid: altero magis improprie/ cum ipso quidem petente fit: nec tamen ob gratiam ipsius

sed alia de causa. Tale est illud
 Eccli. 4. i libro filij syrach. Ab inope ne
 auertas oculos tuos: maledi-
 cet enim tibi et exaudiet: et exau-
 diet eum qui fecit illi: quasi de-
 propter imprecationem pauperis pu-
 niat contemporem: quem tamen etiam ta-
 cente illo erat punitur. Si ve-
 ro non idoneus pro non idoneo sup-
 plicat. id est reprobus pro reprobo:
 hec petitio duabus de causis om-
 nino repellitur: tum vitio peten-
 tis: tum illi cui petitur qui rei pe-
 tite commercium non habet. Com-
 mercium autem dicimus rei adipiscen-
 de idoneitatem: quem admodum secundum
 leges seruilis persona consulatus
 vel precure: secundum canones secula-
 ris persona ecclesiastice rei non ha-
 bet commercium. Huius ultime re-
 pulse exemplum est: cum ciuis ali-
 quis principis et ideo principis
 uehementer inuisus: pro illo quem
 princeps ob scelera sua digne
 damnare proposuit intercedens:
 tum sui causa: tum illi pro quo sup-
 plicat/ inexcusabili fronte repelli-
 tur. Atque ita ut diximus/ forsi-
 tan non incongrue sentire poterit/ de
 illa oratione qua alij ab alio vi-
 ta eterna postulat: que solis ele-
 ctis ab eterno reprobata est. Ele-
 ctus quippe idem est qui et idone-
 us: quem diuina electio ad vitam
 predestinauit eternam. Quapropter
 ut iam sepe dictum est: nulli nisi ido-
 neo eiusdem vite habitudo precibus
 poterit obtineri. Si ergo idoneus est il-
 le cui petitur/ effectum habet orationis/
 quemcumque modo cetera se habeant: et

quanto plures positue differente
 circa vtrilibet personam concurre-
 rint: tanto pluribus ex causis quod
 petitur obtinetur. Si autem idoneus
 non est/ inefficax est orantis inter-
 tio/ et quanto plures positue con-
 uenerint: tanto pluribus ex cau-
 sis quod petitur denegatur. De reliquis
 autem quatuor specialium bonorum ge-
 neribus aliud rationis est: pro eo quod il-
 la tam electis quam reprobis possunt
 contingere/ sed fructu dissimili.
 Nam electi quidem finaliter ea retinent
 et saluantur: reprobi citra finem
 amittunt et pereunt. Nec igitur do-
 na vtriusque homines sicut sibiipsis/
 ita et alijs propter illas quas pre-
 dicimus causas orando possunt im-
 petrare. Remissio enim peccatorum que
 bonum preparatorum dicitur/ nisi alij
 orante alio possit impetrari: non
 diceret dominus in euangelio: *Orate* Matth. 9
pro persecutoribus et calumniatoribus
vos. Et stephanus de lapidatori-
 bus suis in actibus apostolorum: *Domine* Actuum. 7
iesu christe ne statuas illis hoc
peccatum. Peccatum iam commiserat: sed
 ne illud statueret/ imo pro remissio-
 ne tolleretur/ martyr orabat egre-
 gius. *Justicia quibus pro fide quam bo-
 num inspiratorum malum a pel-
 lare/ nisi alij alio orante pueni-
 ret: non diceret apostolus ephesijs:*
Huius rei gratia flecto genua Eph. 5
mea ad deum patrem: ut det vobis
virtutem/ habitare christum pro fide
in cordibus vestris. Meritorium quibus
 bonum id est bona mentis qualitas que
 virtus dicitur/ nisi alterius oratione alteri
 in nasceretur/ non subderet i. eo

Ubi s̄. dem loco: In charitate radica
ti r̄ fundati/supplendū est: vt
sitis. Ecce quē admodum orat
eis p̄tutē fidē r̄ charitatē. Ope
ratio v̄o bona q̄ meritū appel
lat/nisi interuētū alteri/in alte
ro excitaret: supflūū eēt qd̄ di
cit idē apl̄s: Oram⁹ aut̄ dñm
vt nihil mali faciat: sed vt fa
ciatis qd̄ bonū est. Pro bonis
opib⁹ alioꝝ orabat ille qui dice
bat: Det vob̄ de⁹ cor oib⁹ vt co
lat⁹ eū: r̄ faciat⁹ ei⁹ volūtatē. i.
opa bona. Ex qb⁹ oib⁹ manife
stū est: h̄ spūalia bona alij p̄ ali
um orando r̄ peti r̄ obtineri.

**De medijs que alio
orante alij pueniunt.**

O medijs q̄z quarū so
lus vsus in merito vel
culpa est idē reperies/
earū videlz leta v̄l tristia/ alijs
orātib⁹/ alijs frequent̄ accidit
se. Helias orando pluuia celo
clauso p̄hibuit/ rursūqz orā
do nubes aperuit: pluuia de
dit. Idē helias/ orādo milites
ochozie regis igne de celo veni
ente cōsumpsit. Petr⁹ orando
eneā claudū erexit: paulus eli
mā magū cecitate damnauit.
Idē petrus orādo tabitam su
scitauit: symonē magū volan
tē in terrā p̄strauit. Helise⁹ fi
liū vidue sareptene vite restitui
t: seruo suo gyezi naaman syri
leprā iniecit. Isaac filio suo ia
cob frumenti/vini r̄ olei abun
dantiā impetrauit: moyses pri

mogenita orando suffocauit.
Idē moyses pharaonē r̄ exerci
tū ei⁹ fluctib⁹ maris inuoluit: Exo. 14.
amalechitas nō tā bello q̄ ora
tione supauit. Nec r̄ h̄mōi q̄z
plima legim⁹ in sc̄pturis orādo
frequent̄ expleta/ q̄z qdā ad aim
qdā ad corp⁹: qdā v̄o ad fortu
nā referunt. Nec adeo de obri
nētia v̄l effectu orōis/nō vt for
sitā oportuit/ s̄ vt a nob̄ fieri
potuit dicta sint: p̄ eo qd̄ nō est
facile q̄s de⁹ orōes v̄l suscipiat
vel excludat humano diffinire
arbitrio.

**Liber octau⁹: de his
que p̄tinēt ad orationē.**

A Xcutis igit̄ circa ora
tionē trib⁹ capitul⁹: nūc
quartū. i. quid ad ip̄am
pertineat/ conemur inspicere.
Pertinēt aut̄ ad orōnē q̄tuor
bec: tēp⁹: loc⁹: mod⁹ r̄ forma.

Capitulū primū

O Emp⁹ orōnis/ aliud cō
tinuū/ aliō discretum.
Continuū temp⁹ est: to
tū spacium vite humane: qz cū
oratio vt (iam sepe dictum est)
nil aliud sit nisi diuine pietatis
imploratio: tota vita hominis
ad hunc exitum tendere debet
vt diuinam sibi conciliet pieta
tem. Quicquid ergo hoc pro
posito agis/ vt deuz merearis
habere p̄piciū/ oratio est. Hoc
itaqz p̄positū h̄ns/ oras loquē
do: oras tacēdo: oras comedē
do: oras bibēdo: oras vigilādo